

Зрмарѣ єкстрактълъй динърналауле къ-
авторюльѣй Молдован .

Личе се афлѣ аетъдѣ 40 жънѣ ши 30
фете , дин карїй чѣ май маре парте се
цине къ кълтъла институтълъй , та-
алта къ а. М. сале АМР . єкъ афамилїей
Алїевилор , динкис фїнда ачест инсти-
тут : Да чїй къ старе сърдомъци къ
адре де 650 рѹблє пе ан артра нѣ май
Чос твжрстѣ де 8 ничь май тълт де 12
ани . Алїевій Ѣмплинеск кързул Ѣм-
вацтврілор ՚н 10 ани , дъпѣ каре а-
чїй че нѣ аз мижлоаче артра ла типогра-
фїй єкъ канцеларїй , ՚нде сънт фоар-
те сиргзиторий , лѣкрѣторий . Тар дин
чїй авзци ՚нїи се къситориск , дар ничь
ш диннօарзкъ фемїй сърдомъте . Шіт
Есте къ тъцїа сърдомътълъй дин наше-
ре нѹисе траце дин не деплинирѣ орга-
нълъй лимбїй , че нѹмай дин липса
аузълъй , пентръ каре не авжна идеїе
деспре сѹнет нѹпоате ржспѹнде ворба че
ни азде , дар фїнда къ щїнца се ти-
пизре Ѣминтѣ омълъй пин къвинтеле
лимбїй , дрепт ачев вредник де ми-
рѣ Есте методъл прн кареле сърдомътъл
къщига атактѣ фелюрите къношинцѣ п-
тандъсе . Зиче : къ аузъл исе деслѣга при
окїй , тар лимба прн деце . Дауда
афлѣрїй ачестъл мѣтод се къвине ՚мб-
нэтцитълъй францез йбате Деленїе , ал
кързул нѹме Есте вине къвжнат де тот
филатропъл . Прн мимикъ , адїкъ
семнѣ алїевій ՚мвавацъ динтжю нѹми-
рѣ тѣтврор лѣкрѣрилор къщигана прн
ачеста ш алор лимбїй мимикъ . Зрмъ-
зз четирѣ децетала (прн семнѣ а деце-
телор) , ши скрїерѣ къ алфавитъл обич-
нъйт . Дъпѣ ачеста ՚мвавацъ грамати-
ка росїанѣ ши францез , религїа , мо-
ралъл , исторїа , поэзїа , математика
географїа , логика , философїа , темпю-
р деспре лециле росїене шале икономїей
политиче , тоцїй ՚мвавацъ де сенѣ єкъ з-
гревитъра . Личїй фэрѣ де талент се де-
прнд ла манъфактърїй ՚н алтѣрате ор-
фанотрофїе . Опре черкѣтъра щїнцей
сърдомъцилор ам артат профессоръ-
аузъ ՚н в картѣ росїанѣ , ՚н період поф-

тинала съдектезе (съ спѣ) ՚нїи алїв
де ал скрїе пе таблѣ . Профессоръ юте прн
семнѣ динтжид , сърдомътъл аз скрїе
фэрѣничий ш съмнѣтъл ортографїкъ , ши
՚н ՚рмѣ аз ши префект періодъл ՚ллї
ба францїз . Дъпѣ ачеста ՚н даспе
де фацѣ аз атребат пе таблѣ скрїинд ?
чине аз фост ла Рома фемїл чѣ май вир-
тоаст ? (къ фапте бѣнѣ) тар сърдомъ-
тъл ՚скрие аз ржспѹнс : дѣкрециа , зиче ?
невоннѣ амай тѣзи дъпѣ періодъ
чинстей боле . Дъпѣ ш алѣхъ чеरере а
стрѣннълъй оаєпе , прн мимикъ аз а-
требат пе съпдаскалъл (кареле Есте а-
съмнѣ сърдомът) че десашибре Есте ՚н
тре омълши добитокъ ? ՚вдїтарѣ , во-
роава , ши немърирѣ съфлѣтълъй сънт
фѹширий аомълъй , че липсеск добито-
ачилор , аз скрие ՚требатъл : пркѹм
ши ламълте алте чиркѣр дин географїе
математикъ ши морал аз дат сърдо-
мъций атакт де ՚дестълате ржспѹнсъри ;
жакт мълци дин чїй лимбїй ши вине
аузиторий нар пѹнѣ май вине але фаче ,
՚мплѣнд пе чрччетъторий де мираде пентръ
дрѣптацъдекатъши идгиле лимбїритекаре
се вѣдеск ՚н алор конвѣрсацїе (борбѣ) .
Стїма ачестъл институтъши алтор дѣ фач-
чарѣ де вине Есте пасирѣ алигорикъ нѹ-
митъ , Пеликан , карѣ ՚тре аса дѹю-
ште жи спинтикъ синула спре аш да съ-
челе де нѹтраец пѹнлорѣти ! ՚жакт морал
՚мфзицъшаҳз ачеста алигорије пентръ пе-
ринций дѹюшти ши фїй ՚кънскѣторий !
Нѹмай пѹцїи интересант Есте чрччетъ
институтълъй орбилор . де нашере ,
՚темеїет де ՚мпѣратъл ՚лїзандръ .
Ачест клас ал оаменилор , че фэрѣ десмї-
нѣ мижлоаче Есте варчина соцїетацїй
ши сїе ՚рнсушїй де ՚рз аз аյуне афи
фолоситорий , ши прн алор десенѣл
аши къщига траюл . 40 де Алїевїй
се креек личїй къ кълтъла статълъй єкъ
афамилїей орбилор , ши петрѣк ՚н ли-
ба Росїанѣ кързул ՚мвавацътврілор .
Прн пипзитъл къ вѣрфъл децетилор
ши пин аузъл фоарте симциторий орбїй
՚мплинеск ՚н парте липса веддерей .
Дрепт ачїїа тѣате кърциле лор сънт тї
парите къ лїтире ՚рлїївє (слово єшилъ

афарѣ днѣ фаца хартий) ши алївул
четеши пе картѣ са пипзинъ къ децити-
ле , къ юцілъ каън ом бине вадиторю ,
къ асмине симне фак орбій операціи
аритмічей , тибаца географія ши
музыка . Спре черквата ам архат
къ шваргъ ын пхт ае харта Европей
факътъ ти реліев ши тирибатам към съ
кѣмъ ачст лок ? орбзла чирчекънъ къ
децитилъ аз рзспбнс : Бшій капиталіа
Молдовей ! дэр Петеребургъл үндэй ? де-
цетълъ орбзли тдатъ аз сарит аколо ,
плекжна ае аиче оаре арзуте ын вас а-
плъти пн Молдова ? үрмѣдзмі
аз рзспбнс орбзлъ ши петрекънъ къ деци-
тилъ дѣлунгъл Небѣй , пин Балтикъ т-
тре Св.ція ши Данемаркъ аз єшил пин
стржитоарѣ нѣмитъ Сунд ютинъ Гер-
манія аз жратъ ти каналъл ла Манш че
даспарте пе Инглія де кратрѣ Франція
ши кнцхржна ачкѣтъ царк , пе Испа-
нія ши Португалія къ ферѣлъ аз жратъ
ти стржитоарѣ Гибралтарюхъ , ши ти
маре Мадитерапъ , аиче аз Эн : нѣне те-
мімъ дѣкорсарій Альциръахъ , Францезій
тиз стжнс : кнцхржна Сечилія ла
Мореа аз херетесит пе Гречія нозз ши
къ супсин аз адаже : ши Омир прин-
цъл по-цилор аз фост орб дар май нено-
роцит дѣкът мине , кѣчъ ел густжна
де тоате фръмъсцилъ пожантълай аз
симцилъ пердерѣ лор ; къ маре лъзаре
аз самъ аз тракът жтре инсчилъ Архи-
пелагъахъ , Дарданелие ши ти фаца
Константинополей аз үнс : аиче жнчеп
овдѣ Европїенеше ! приин всесфор гръ-
биндзсе децитилъ орбзлъ аз мерс ка ш-
спрѣтъ дрепт лагъра Ахнхрій пе үнде
жтранъ саъ съйт ла Галацій Энканъ :
татъ патріа Д. ле , мълцзміндъл пен-
трѣ ачкѣтъ нимеритъ ши плакътъ кълж-
дзіе , ам дорит ти къщет ка негоцъл
нострѣ , дисбрат окън де обеззиле чес
Ферика са поате тжкар ка ачест орб
нимери кунле спекълаций ченсаъ дескис .

Орбій скрїл рзвашъ обичнчите къ бз
циторюл үней машинъ фоарте симпле
ши прїимск ачеле къ литере-ди Реліев .
скрїс къ шматерїе гроуз карѣ ти да-
тъ днкегжна бзес формѣдз литере пипзи-

тоаре . Ти аз алор типографіе ши
сингърій жші типърек кърциле шимъ-
зика лор , фаца фіннъ ын алїев де то-
ани типограф орб , аз алкѣтъл ти
типарю үрмѣтторюл билет : „ Астажъ
ла 7 септ . 1820 нѣдъ черчекът Боеїй
Молдоромжній , ти дрептаторюл асем-
мине орб , дрекжна кжтева сминалъ
ортографиче аз авѣдат табла ла тѣсю
ши аз типърит ачест билет де съвенир
а гибачіей орбилор . ачешїа лъкрѣдз
манѣфаптърій , прекът : тоалете , коворъ
пнци , бржіе , ши алте Цесетърій
де колор (вѣпсе) вѣрстате .

Да параклисъл лор Ій сингърій сжн-
кантърѣці ши четитой , Д. Кошанскій
Есте директаторюл ачестъл институт .
Ын пэринте симциторюл нѣ поате аве
пентрѣ фиин сей май адекъратъ дюшіе
де кжтъ аре ачест бредник бжрабат пен-
трѣ крещерѣ ачестор пе норочицій үнкре-
динцацій филантропій сале . Мъзин-
ка Есте үнлъ дин обѣктиле че къ спорю
жакълативѣдз , Ти сингърій компонъ со-
нате ши дѣпъш фръмъссе симфоніе ин-
струменталъ аз кантат къ ын вѣре
адіос үрмѣтторюл именъ .

ИМНДА ОРБЗЛДЗИ

Хоръл. Опън къ лъмѣ десфѣтѣдз
але икимей симцире ,
къ ын соаре лъминѣдз
мѣй фаптърій ши флорѣ ѣфири
Дар алѣ ! ачестѣ тоате
асимци ын орб нѣ поате .
Внчлъ: Фирѣ окюлъл аратъ
але єй фръмъссе одоарз
Кана үрсита нен' джратъ
че дин лѣгън мъмпрѣсонарз
Зѣч , сѣра , диминѣцъ
ни аскунде тоате н' чѣнъ .
Хоръл: Опън къ лъмѣ десфѣтѣдз ш.ч.
Деши раза че сжнинъ
нѹнѣдъчѣнвѣчій лъминъ ,
Нѣкодай чинѣй пэринте
Не деципѣтъ оарба минте ,
ши скрїпна дшвіе морате
Не фмпакъ тракъ соарте !
(Ва үума)